

VERSLAG VAN BEVINDINGEN EN ADVIES

OPDRACHT

Op 25 maart 2014 hebben de gezamenlijke fracties van de Gemeente Woerden, die zijn ontstaan na de gemeenteraadsverkiezingen van 19 maart 2014, besloten tot het aanstellen van een informateur.

Het besluit luidde als volgt:

- Gehoord het besprokene in de eerste bijeenkomst van de politieke partijen conform het protocol coalitieonderhandelingen 2014;
- Gezien de behoefte bij diverse partijen om een informateur te benoemen om een verkenning te doen naar mogelijke coalitiesamenstellingen;
- Gelet op de grote uitdagingen die er zijn voor onze gemeente en de keuzes die gemaakt moeten worden om hierop te anticiperen;
- Gezien het belang dat er ligt om op korte termijn te komen tot een daadkrachtige, solide coalitie die een open bestuurscultuur nastreeft, kan rekenen op draagvlak in de raad en recht doet aan de uitslag van de verkiezingen,

heeft het CDA de heer J.F. (Frank) Koen benaderd om als informateur verkennende gesprekken te voeren met alle partijen. De heer Koen is thans burgemeester van Capelle aan den IJssel (CDA) en is op korte termijn beschikbaar om aan de slag te gaan.

De opdracht luidde:

Verken de mogelijkheden die partijen geschikt achten voor het vormen van een solide coalitie;

- Die recht doet aan de uitslag van de verkiezingen;
- Die gebaseerd is op onderling vertrouwen;
- Die een open bestuurscultuur nastreeft;
- En die een solide en daadkrachtige samenstelling vormt voor de komende vier jaren.

Met als doel:

Het voeren van verkennende gesprekken door een informateur van buiten Woerden met alle partijen om te bezien of een coalitie mogelijk is, die op basis van bovenstaande bereid is de uitdagingen waarvoor Woerden staat in samenhang en op een deskundige en financieel verantwoorde wijze op te pakken in samenwerking (met) de inwoners, het maatschappelijk middenveld en het bedrijfsleven.

De uitkomst van de verkenning wordt neergelegd in een basisdocument van uitgangspunten en raamafspraken die de beoogde coalitiepartners in een later stadium inhoudelijk uitwerken in een coalitieakkoord.

In de vorm:

Ronde 1: waarin de informateur individueel spreekt met de vertegenwoordigers van de verkozen partijen.

Ronde 2: De vorm waarin ronde 2 plaatsvindt is afhankelijk van de uitkomsten van ronde 1.

Daarna volgt een openbare bijeenkomst met de vertegenwoordigers van de verkozen partijen waarin gerapporteerd wordt door de informateur over zijn bevindingen.

De gesprekken vinden plaats in het stadhuis, onder secretariaat en ondersteuning van de griffier.

EERSTE GESPREKSRONDE

Voorafgaande aan de eerste ronde van gesprekken met de fracties heb ik op woensdag 26 maart een informatief gesprek gevoerd met de **burgemeester** en met de **griffier**.

Op donderdag 27 maart en zaterdag 29 maart heb ik gesprekken gevoerd met de vertegenwoordigers van alle fracties. De gesprekken duurden ca. 45 minuten per fractie.

Alle gesprekken zijn in een open en constructieve sfeer verlopen en gaven mij, in aanvulling op de ontvangen schriftelijke stukken, een goed beeld van de inzet en bestuurlijke wensen van de fracties.

Een korte schets van de gesprekken:

De vertegenwoordigers van het **CDA** geven aan een coalitie te willen vormen met D66, Progressief Woerden en SGP/ChristenUnie. Zij hebben in de afgelopen periode vanuit de oppositie in hun overtuiging constructief-kritische kanttekeningen gemaakt met betrekking tot enkele bezuinigingen. Het ging hierbij onder meer om de hoogte van de parkeertarieven en om de eigen bijdrage van sportverenigingen. Ze geven aan te betreuren dat andere partijen hun wijze van oppositie- en campagne voeren als populistisch hebben ervaren. Het CDA heeft de oppositieperiode als lastig ervaren waarin de fractie sterk heeft moeten zoeken naar een passende invulling daarvan.

Nu het CDA een behoorlijke winst heeft behaald bij de laatste verkiezingen wil de fractie nadrukkelijk weer collegeverantwoordelijkheid op zich nemen. De vertegenwoordigers realiseren zich dat de oppositietoon zal moeten worden omgebogen naar bestuurlijke taal, waarbij een solide financieel beleid zal moeten worden gevoerd. De drie decentralisaties in het sociale domein, in combinatie met de eigen financiële taakstellingen zullen de komende bestuursperiode centraal moeten staan. De CDA-vertegenwoordigers zijn zich hiervan terdege bewust en daarmee ook van het feit dat er zeer weinig mogelijkheden zullen zijn voor ruimtevragende maatregelen.

De vertegenwoordigers van het CDA geven in het gesprek aan zich te willen verbinden aan de, breed gewaardeerde, cultuurverandering die in de afgelopen bestuursperiode heeft plaatsgevonden. Geworteld in het maatschappelijk middenveld van Woerden en de omliggende dorpen wil de CDA-fractie hier, o.a. door versterking van burgerparticipatie, mede invulling aan geven.

De vertegenwoordigers van **D66** geven aan de huidige coalitie (D66, Progressief Woerden, VVD, SGP/ChristenUnie) te willen voortzetten, aangevuld met Sterk Woerden. Zeer belangrijk is het voor de vertegenwoordigers van D66 dat de opgebouwde (duale) bestuurscultuur wordt voortgezet. De fractie van D66 heeft uitgesproken opvattingen over die, in hun ogen, gewenste bestuurscultuur. Het voortzetten van de huidige coalitie geeft de grootste zekerheid dat de ingezette lijn wordt doorgetrokken.

Met de voormalige coalitiegenoten is goed samengewerkt en de fractie van Sterk Woerden zou hier ook bij aan kunnen sluiten. Verder is er de afgelopen vier jaar hard gewerkt om de financiële positie van de gemeente te verstevigen. Mede daardoor kon er geen uitvoering worden gegeven aan een verbetering van de infrastructurele ontsluiting aan de Westzijde van Woerden. Wel is er aan het

einde van de afgelopen periode onderzoek verricht (door de Grontmij) naar de problematiek en naar verschillende oplossingsmogelijkheden.

In de afgelopen periode moest er al wel fors worden geanticipeerd op de komende drie decentralisaties in het sociale domein. En dat is, vooral door de inzet van de wethouder van Progressief Woerden, ook goed gelukt.

In de komende periode wil de fractie van D66 het staande beleid voortzetten, waarbij er wel meer aandacht voor onderwijs, mede in relatie tot de arbeidsmarkt, zou moeten zijn.

D66 heeft twijfels of het CDA, na de, in hun ogen populistische, campagne en hun stijl van oppositie voeren wel past bij een coalitie die financieel solide en in een open en duale werkwijze wil (blijven) functioneren.

Ook de vertegenwoordigers van **Progressief Woerden** geven aan in eerste instantie voorstander te zijn van een voortzetting van de voormalige coalitie, aangevuld met Sterk Woerden. Naast de bestuurscultuur wordt zeer sterk nadruk gelegd op de verdere uitbouw van het sociale domein.

Dezelfde twijfels die D66 uitte klinken in mindere mate ook bij Progressief Woerden ten aanzien van het CDA. Progressief Woerden constateert dat bij het CDA geen extra geld voor het sociaal domein in het vooruitzicht is gesteld. De fractie vindt dat het CDA zich in de afgelopen periode wel tamelijk redelijk heeft opgesteld. De nieuwe (jonge) CDA-ers geven blijk van vernieuwing en nieuw elan. Maar er zijn verschillen qua programma en deels qua cultuur.

De vertegenwoordigers van **Inwonersbelangen** schetsen de recente geschiedenis van hun partij. Inhoudelijk wordt er grote nadruk gelegd op de problematische verkeerssituatie in Woerden. De politiek heeft grote beloftes gedaan en die moeten in de komende periode worden ingelost. Daarnaast moet er financiële ruimte zijn voor de sociaal zwakkeren.

Volgens de vertegenwoordigers van Inwonersbelangen is het CDA veranderd. Het oud zeer is weg. Het CDA hoort in het nieuwe college, zo wordt gesteld. Inwonersbelangen stelt geen blokkades te hebben, maar de westelijke rondweg is een zwaar punt.

De vertegenwoordigers van **Lijst Van der Does** stellen dat de westelijke randweg (of een realistische variant) een breekpunt is. Ze zien zich dichtbij Inwonersbelangen en bij het CDA staan.

Voor de drie decentralisaties hoeft voor de fractie niet alles opzij gezet te worden.

De vertegenwoordigers van Lijst Van der Does schatten in dat D66, ook met het CDA, in de coalitie willen plaatsnemen. Verder vinden ze dat Progressief Woerden het verst van hun af staat. Samenwerken in een college wil Lijst Van der Does o.a. met het CDA, Inwonersbelangen en de VVD.

De vertegenwoordigers van **SGP/ChristenUnie** geven aan dat de afgelopen vier jaar in het college goed zijn bevallen, zowel op politiek als op persoonlijk vlak. Het is goed dat er stevig is geïnvesteerd in het sociale domein.

Een pijnpunt is de zondagsrust. Daar moest een concessie worden gedaan. Dit onderwerp is voor de komende collegeonderhandelingen voor SGP/ChristenUnie een zwaar punt.

De harmonisatie van de sportondersteuning was goed maar de effecten van de bezuinigingen wil de fractie nog wel eens tegen het licht houden.

De fractie is van mening dat er meer geïnvesteerd moet worden in de binnenstad van Woerden. Met name de Rijnstraat wordt hierbij genoemd.

De fractie is positief over D66 vanwege het financiële beleid en hun visie op onderwijs. Met de VVD ziet men programmatische verschillen en mede door hun zetelverlies zijn ze geen logische coalitiepartner. SGP/ChristenUnie voelt sterke verwantschap met het CDA. Ze bespeuren daar realiteitszin maar het CDA zal wel moeten bewegen gezien hun wensen.

Ook Progressief Woerden wordt als geschikte coalitiepartner gezien. SGP/ChristenUnie ziet bij Progressief Woerden sterke verwantschap met betrekking tot het sociale domein.

Samenwerking met Inwonersbelangen wordt niet realistisch geacht.

De vertegenwoordigers van de **VVD** geven aan goede ervaringen te hebben gehad met het voormalige college. Moeilijk was het schrappen van de westelijke randweg. Het is nu bewust niet meer door de VVD in hun programma opgenomen. Voortzetting van het degelijke financiële beleid van de afgelopen jaren is noodzakelijk. De focus moet daarnaast liggen op onderwijs en werkgelegenheid.

De oude bestuurscultuur mag niet terugkomen. "We moeten vasthouden wat we op dat punt hebben bereikt." De westelijke randweg in de oude planvorm is voor de VVD niet meer bespreekbaar.

De VVD vindt een coalitie van D66, Progressief Woerden, VVD, Sterk Woerden aangevuld met SGP/ChristenUnie of Lijst Van der Does logisch. De vertegenwoordigers van de VVD geven aan nog weinig vertrouwen in samenwerking met het CDA te hebben.

De vertegenwoordigers van **Sterk Woerden** schetsen het ontstaan van hun partij. Ze noemen drie, voor hun belangrijke, thema's: de ontsluiting van Woerden-West, zwemlessen en de bestuurscultuur. Ze vinden dat een lokale partij deel moet uitmaken van het nieuwe college. Daarnaast geven ze aan dicht tegen het beleid van het voormalige college aan te liggen.

Sterk Woerden vindt dat het CDA de lat hoog heeft gelegd qua beloftes en dat ze daarmee op zekere afstand staan van de rest, ze zullen forse concessies moeten doen. Overigens is Sterk Woerden het met het CDA eens dat de kwaliteit van de openbare ruimte verbeterd zou moeten worden (van C-naar B-niveau).

Sterk Woerden is positief over het bereikte door Progressief Woerden. Samenwerking met Inwonersbelangen daarentegen is onwaarschijnlijk, mede door hun stadhuis-campagne.

Sterk Woerden ziet als ideale coalitie: Sterk Woerden, D66, Progressief Woerden, VVD aangevuld met Lijst Van der Does of SGP/ChristenUnie. Het CDA zal veel water bij de wijn moeten doen.

Sterk Woerden hecht tenslotte aan een betere communicatie met en informatie naar de burger toe. De bestuurscultuur is verbeterd maar er mag wel meer ruimte voor bewoners en politieke oppositie komen.

TWEEDE GESPREKSRONDE

Op basis van de eerste gespreksronde heb ik besloten de tweede ronde te beperken tot een gesprek met de vertegenwoordigers van CDA en D66 gezamenlijk om te bezien of er voldoende draagvlak is of kan ontstaan tussen deze twee fracties om beiden aan een coalitie deel te nemen.

De vertegenwoordigers van beide fracties heb ik uitgenodigd voor een gesprek op 3 april. De uitnodiging werd door de vertegenwoordigers van beide fracties aanvaard.

Het was een goed, intensief en verdiepend gesprek, waarbij met name de vertrouwensvraag aan de orde kwam. Geconstateerd werd dat beide fracties vanuit een verschillende positie de afgelopen vier jaar hebben geopereerd. Het CDA, zoekend in een (voor het eerst sinds lange tijd) oppositionele rol, waarbij sommige collegevoorstellen nadrukkelijk werden bekritiseerd en vervolgens deze kritiek ook duidelijk hoorbaar was in de verkiezingscampagne. D66 vanuit een bestuurlijke rol, met een krachtige wethouder en in combinatie met een sterk dual opererende fractie met uitgesproken opvattingen over de, in hun ogen gewenste, bestuurscultuur.

Duidelijk werd dat het CDA beseft dat ze van rol zal moeten veranderen wanneer ze weer deel uitmaken van een coalitie. En ook dat de (financiële) wensen gewogen zullen moeten worden in het licht van de zeer beperkte mogelijkheden.

Duidelijk werd ook dat D66 vast zal willen houden aan de nieuwe bestuurscultuur en dat er alleen op basis van vertrouwen samengewerkt kan worden in een nieuw te vormen coalitie en college.

Duidelijk ook werd de opgave waar de Woerdense raad voor staat, namelijk het verbinden van de – goede- ervaringen die de laatste jaren zijn opgedaan met een open, duale en transparante wijze van besturen met de stem die de Woerdense kiezers hebben uitgebracht op 19 maart j.l. en de nieuwe verhoudingen die daardoor in de gemeenteraad zijn ontstaan.

De vertegenwoordigers van beide fracties gaven aan het einde van het gesprek aan dat het een goed, constructief en verhelderend gesprek was geweest.

UITKOMST VAN DE VERKENNING

Ik constateer dat:

- Er brede waardering is voor de werkwijze en resultaten van het college in de periode 2010 – 2014;
- Er, met name bij D66, Progressief Woerden en de VVD, zorg is over het behouden van de ingezette open, duale en transparante wijze van besturen wanneer er belangrijke wijzigingen in de coalitie zullen komen;
- Het CDA een positief resultaat heeft behaald bij de laatste verkiezingen;
- D66 uitgesproken, in zekere zin 'normatieve', opvattingen heeft over de door hen gewenste bestuurscultuur;
- Progressief Woerden breed gewaardeerd wordt voor hun inzet met betrekking tot het sociale domein;
- Het CDA en SGP/ChristenUnie in de nieuwe coalitie graag met elkaar willen optrekken;
- De lokale partijen gezamenlijk een positief resultaat hebben behaald bij de laatste verkiezingen;
- De VVD een fors zetelverlies heeft geleden bij de laatste verkiezingen;
- Er grote verschillen van opvatting bestaan over de analyse en de eventuele oplossing van de infrastructurele problematiek aan de westzijde van Woerden;
- Er niet bij alle partijen voldoende besef lijkt van de zeer beperkte financiële mogelijkheden van de gemeente mede vanwege de (risico's van de) drie decentralisaties en de nog in te vullen bezuinigingstaakstelling;
- Door de meeste fracties wordt aangegeven dat de huisvesting van de gemeente weliswaar om een oplossing vraagt maar dat er tegelijkertijd nauwelijks financiële mogelijkheden voor beschikbaar zijn;
- Er gevoeligheden liggen tussen Inwonersbelangen en Sterk Woerden vanwege hun recente geschiedenis;
- Enkele partijen de aanleg van de westelijke randweg (of een goed alternatief daarvoor) tot inzet van de verkiezingen hebben gemaakt;
- Het CDA zich duidelijk heeft uitgesproken zich bewust te zijn van een andere bestuurlijke rol die nodig is om onderdeel te zijn van een stabiele en solide coalitie;
- Er zeer breed gedeeld wordt dat de vernieuwing van de bestuurscultuur, die in de afgelopen jaren is ingezet, moet worden voortgezet.

Ik adviseer op basis van de in de opdrachtformulering genoemde punten (onderzoek de mogelijkheden van een coalitie(s) dat recht doet aan de verkiezingsuitslag van 19 maart j.l., dat gebaseerd is op onderling vertrouwen, dat gericht is op een open bestuurscultuur en dat een solide en daadkrachtige samenstelling heeft), gehoord hebbende de opvattingen van alle fracties uit de Woerdense raad en de door mij gedane constatering:

- De fracties van **CDA, D66 en Progressief Woerden** coalitieonderhandelingen te laten starten en tijdens de coalitieonderhandelingen **een vierde partij** *) uit te nodigen aan de onderhandelingen deel te nemen en zich aan te sluiten bij de drie genoemde fracties

*) gedacht kan worden aan SGP/ChristenUnie, Sterk Woerden of VVD

Ik constateer echter dat van deze drie partijen de twee fracties die deel hebben uitgemaakt van de vorige coalitie, zijnde D66 en Progressief Woerden, vanaf het begin van het informatieproces tot heden hebben aangegeven de coalitie 2010 – 2014 wensen voort te zetten, aangevuld met Sterk Woerden. Na de tweede gespreksronde, waarin een serieuze poging door mij is gedaan om een brug te slaan tussen D66 en het CDA, hetgeen naar mijn overtuiging recht doet aan mijn opdracht, is mij afgelopen weekend gebleken uit een schriftelijke reactie van de vertegenwoordigers van D66, dat er (vooralsnog) geen bereidheid is mijn advies te volgen.

Ik beschouw dan ook, met deze constatering, mijn opdracht voor nu als beëindigd.

8 april 2014

J.F.(Frank) Koen, informateur